

Tomáš Durdík
ILUSTROVANÁ
ENCYKLOPEDIE
Českých
HRADŮ
DODATKY 3

ÚVOD

radů ob-
za roky
ru, kte-
né ency-
lůvodů

oplňky
terární
isitit za
ednot-
azcích)
m sna-
ch. Pro

...
tj. zcela jsou pominuty turistické a obecně pouze obráz-
kové publikace bez informačního přínosu a většinou i di-
letantské publikace, jejichž odborná úroveň je výrazně
podprahová a zavádějící.

I ve třetím svazku *Dodatků* je zařazeno několik objek-
tů stojících na nejasné hranici mezi hradem a tvrzí, při-
čemž ani touto skutečností nebyla tato rozsáhlejší skupi-
na vyčerpána.

Psát úvod ke třetímu svazku *Dodatků* není zcela jedno-
duchá záležitost. Situace české kastellologie, jak byla ob-
sáhleji charakterizována v úvodu druhého svazku, se to-
tiž bohužel výrazněji nezměnila, a proto není na to-
mto místě nutno tuto stále platnou charakteristiku opa-
kovat.

V letech 2005–07 jsme museli zaregistrovat i velmi
vážné a zejména zcela zbytečné ztráty. Dominují jim těž-
ká poškození hradů Levín a Zahradka (Klosterberk) těž-
kou technikou, přičemž zvláště druhý případ je velmi
poučný. Hrad, ležící na lesní, k těžbě užívané parcele,
totiž není zapsanou památkou, a není tak možno z je-
ho poškození vyvozovat žádné důsledky ani zjednávat
nápravu. Tento tragický příklad názorně ukazuje slabi-
ny i meze naší v současné době značně otřesené památ-
kové péče. Z jejího historického vývoje vyplývá i značná
nesystematičnost výběru památek, které jsou obsaženy
ve státním seznamu, a podléhají tak památkové ochra-
ně. Zejména pro zaniklé hradly to může mít, jak doklá-
dá i uvedený případ, fatální následky. Mnoho jistoty
ovšem památce nedává ani fakt, že je památkou zapsa-
nou a chráněnou, jak dokládá např. absurdní odprodá-
ní části vnitřní plochy hradu v Jáchymově jako staveb-
ní parcely a následná novostavba obytného domu na ní.

Nikterak se nezmenšil ani celkový a mnohotvarý atak
na české hradly jako celek, který působí nepřehlédnu-
telný úbytek jejich vypovídací schopnosti jako historic-
kého pramene. Zbytečně mnoha způsoby zanikaly dal-
ší nenahraditelné prameny. V této souvislosti je nutno
vyzdvihnout fakt, že se o některé objekty starají zodpo-
vědná občanská sdružení, která jsou si tohoto tragické-
ho trendu vědoma a která ve spolupráci s odborníky své
hradly (např. Zlenice, Jenčov, Pořešín, Louzek či Sokolč) **dokázala uchránit.**

Naštěstí se začínají množit případy vážného a zodpo-
vědného zájmu obcí, jistě podloženého i možným rozvo-
jem kulturního turismu a s ním spojeným ekonomickým
efektem, o zachování, záchranu a zpřístupnění hradů
v jejich okolí při zachování jejich památkové a historické
hodnoty. Namátkou připomeňme Hartenštejn, Kamýk
nad Vltavou, Švamberk či hradly na Malši. Tyto snahy
bohužel nejsou za současných reálných, především eko-
nomických podmínek ničím jednoduchým a o to větší
uznání a podporu si zaslouží. Bohužel, jak slibně započaly,
mohou i změnami v prioritách radnic rychle skončit,
jak dokládá např. situace v Říčanech.

**Před českými hradly vyvstalo vcelku nečekaně další zá-
važné ohrožení. Značná část z nich je totiž situována na
návrších s dalekým rozhledem a současná (jinak sympa-
tická) móda velí poskytnout turistům na takovémto mís-
tě rozhlednu. K tomuto účelu se „jistě“ hradní zřícenina
velmi hodí bez ohledu na to, že od její paty je v podstatě
stejný výhled jako z jejího nejvyššího bodu. Značné roz-
paky působí vestavění rozhledny do interiéru velké věže
šumavského Vítkova Hrádku, jehož vnímání se tak stává
značně obtížným. Vestavbou prakticky jen velmi omeze-
ně využitelné rozhledny, respektive schodiště vyplňují-
cího celý interiér a miniaturní vrcholové plošiny, bude
zjevně postižen a znehodnocen interiér věže hradu Volf-
štejn. Vyskytly se dokonce i snahy o úpravu torza sub-
tilní věže hradu Orlik u Humpolce (jejíž „nejrozměrněj-
ší“ a jen částečně dochovaný interiér má délku strany
90 cm!) na rozhlednu, a stále živá je dokonce i zcela ab-
surdní myšlenka vestavby rozhledny do beztak již fatálně
postiženého torza románské obytné věže na Přimdě. Po-
kud na hradě není dochována věž v odpovídajícím rozsa-
hu, uvažuje se o novostavbě rozhledny v ploše hradu. To
je případ hradu Starý Herštejn, kde budou v případě re-
alizace tohoto záměru ještě nezbytné další razantní zása-
hy spojené se zpřístupněním ne zcela dobře a pohodlně**